

ДИДЖИТАЛІЗАЦІЯ ЛОГІСТИКИ АГРОПРОДУКЦІЇ МІЖ ВЛАСНИКОМ – ГОСПОДАРЕМ ЗЕМЛІ ТА СПОЖИВАЧЕМ У СИСТЕМІ КОНТРОЛІНГУ

DIGITALIZATION OF AGRICULTURAL LOGISTICS BETWEEN THE OWNER-OWNER OF THE LAND AND THE CONSUMER IN THE CONTROL SYSTEM

Матковський П.Є.

доктор економічних наук,
доцент, професор кафедри обліку і оподаткування,
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Сас Л.С.

доктор економічних наук,
доцент, професор кафедри обліку і оподаткування,
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Левандівський О.Т.

доктор економічних наук, доцент,
завідувач кафедри фінансів,
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Matkovskiy Petro, Sas Liudmyla, Levandivskiy Omelian
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University

Обґрунтовано актуальність побудови новітніх алгоритмів доставки сільськогосподарської продукції від дрібного, середнього виробника до кінцевого споживача. Визначено, що широкий спектр засобів онлайн-комунікації, наявність модернізованих технологій вирощування продукції рослинництва і тваринництва, залучення новітньої техніки з інтегрованими модулями аналізу даних сприяють не лише організації виробничих процесів, а й контролю якості на багатьох етапах господарювання. Важливим елементом у формуванні алгоритму ведення підприємницької діяльності, пов'язаної з аграрним сектором економіки, є логістичні процеси. Сучасні запити кінцевого покупця мотивують приватного підприємця не лише оптимізувати витрати виробництва, а й зводити до мінімуму у часовому вимірі доставку виготовленої продукції. Забезпечення швидкості й якості доставки продукції виступає ознакою висококласного сервісу у сфері послуг.

Ключові слова: диджиталізація, аграрний сектор економіки, власники землі, облік, консалтинг, логістика, доставка продукції, інформаційна платформа, контролінг.

More than a third of Ukraine's population lives in rural areas. Possessing most of the agricultural land, they never became the real owners of their own lands. The current intellectual developments should be used, which can simplify the mechanism of production and sale of products grown in rural areas. There are many questions about mentality that are difficult to overcome to integrate the effect of scale. One of the options for a democratic form of cooperation and the use of the effect of scale is management based on the principles of cooperation. The latter operate successfully in other countries, at the same time having a profitable historical past in Ukraine during the reign of Count Andrei Sheptytsky. However, at present, it is difficult for small and medium-sized landowners to coexist in such an organizational and legal form. In addition to significant advisory work to be carried out by economists, historians, psychologists, lawyers, lawyers with rural populations, we have designed an online platform that helps remove barriers to joint business for small and medium landowners, sales of their products, delivery of products to the consumer, etc. The purpose of the article is to substantiate the sections of communication between producers and consumers created on the Internet platform, modernization of logistics processes of product delivery. The methods of deduction, induction, analysis, synthesis, dialectics, forecasting were used. In the given scientific work it is determined that the problem of establishing entrepreneurship and, at the same time, socio-economic strengthening

of landowners is primarily the lack of a comprehensive understanding of the organization of business processes. The scale of these problems has led to our digitalization to such processes as: ordering and offering goods, services, technologies, investments. These are key elements that serve to organize business, in particular in the agricultural sector of the economy. It is determined that an important role in this belongs to the construction of electronic routes for delivery of products (product complex) from producer to consumer. Crucial in this is the construction of the address database of the end user. The practical significance of this development is that a competent interpretation of its inherent functionality can solve a significant number of problems of millions of landowners.

Keywords: digitalization, agricultural sector of the economy, landowners, accounting, consulting, logistics, product delivery, information platform, controlling.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Існує значна кількість засобів, котрі сприяють рентабельному веденню підприємництва, зокрема тих, які трансформують процеси контролю організації виробничих процесів у цифровий простір. Це має відношення до багатьох сфер виробництва, зокрема й тих, котрі пов'язані з аграрним сектором економіки. Однак існують також перешкоди забезпечення сьогоденних запитів суспільства, зокрема тих, які пов'язані з доставкою продукції, її якісними параметрами, пов'язаними зі швидкістю доставки, можливістю комунікації кінцевого споживача та виробника. Одним із чинників подолання такої перешкоди є побудова логістичних маршрутів руху сільськогосподарської продукції та інтеграція такої розробки у систему торгівлі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спираються автори. Дослідженню питань щодо формування електронних маршрутів доставки сільськогосподарської продукції приділено багато уваги в таких наукових працях: М.В. Руденко – у статтях «Технології цифрової трансформації сільськогосподарських підприємств» [1], «Проблеми та перспективи використання Інтернет-технологій у сільськогосподарських підприємствах» [2]; В.В. Морозова – у дослідженні «Геоінформаційні системи в агросфері» [3]; науковому дослідженні Д.І. Шеленко «Прогнозування чистого прибутку та площі земель приватних підприємств» [4]; у статті Ю.В. Максимів «Стратегічні виклики для сталого управління біоекономікою: запобігання конфлікту між ЦУР» [5]; у дослідженні У.С. Савків «Облікова інформація в системі управління підприємством» [6]; у статті В.В. Шкромиди «Оцінка показників динамізму корпоративної репутації в умовах поведінкової економіки» [7]; у статті І.Є. Галуцак «Логістична карта на кільці мультимножин та її застосування в економічних моделях» [8] та ін. Однак у зазначених публікаціях приділяється увага здебільшого аналізу діяльності сільськогосподарських підприємств, тобто юридичних осіб, і практично не розкрито механізм диджиталізації функціонування власників – господарів землі як фізичних осіб.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є обґрунтування

принципів побудови електронних маршрутів доставки продукції аграрного сектору економіки від виробників (зокрема, особистих (селянських) господарств, дрібних власників-господарів землі) до кінцевих споживачів.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Сьогодні є можливість сформулювати запит на товар у будь-якій точці проживання у межах України, однак імовірність того, що це перегляне власник магазину вашого мікрорайону – мізерна. Ми зіткнулися із ситуацією, за якої відсутні інструменти фільтрації покупців за місцем проживання. Функціонал пропонованої нами платформи perehid-4.com.ua поділений на п'ять розділів: користувач, товари, послуги, технології, інвестиції [9]. Механізм вищезазначеної Інтернет-платформи передбачає також побудову електронних логістичних маршрутів. Фундаментом для цього слугує сформована адресна база даних кінцевих споживачів продукції. Для виникнення необхідності логістики слід належно організувати бізнес-процеси виробництва агропродукції, що, своєю чергою, передбачає взаємодію п'яти розділів:

Сторінка користувача у структурі розробленої нами Інтернет-платформи – «електронний прилавок».

Товари (пропоную, замовляю). Передбачається, що більшість обороту серед усіх розділів сайту належатиме саме товарам. Розділ «товари» повинен стати точкою комунікації між виробником та кінцевим споживачем. Завданнями цього виступають: спрощення процедури реалізації продукції, вирощеної у сільській місцевості власниками – господарями землі; мінімізація торговельної націнки на шляху «початковий виробник – кінцевий споживач»; підвищення частки органічної продукції на ринку, мотивація поглиблення знань серед власників – господарів землі щодо елементів фінансової грамотності, маркетингу, менеджменту, обліку тощо.

Послуги (пропоную, замовляю). Сьогодні є можливість сформулювати запит в Інтернеті про потребу відремонтувати дім, такий запит буде доступний користувачам Інтернету всього світу, однак не можна відфільтрувати такий запит по мікрорайону, у результаті чого не бачать цього близькі за місцем розташування фахівці, котрі готові надати таку послугу. *Цінність*

Інтернет-продукту сьогодні виступає не той суб'єкт, який пропонує, а той, який замовляє і, відповідно, фінансує.

Технології (пропоную, замовляю). Близько 80% коефіцієнта ВВП залежить від науки. Наша платформа дає змогу замовляти не тільки товар і послугу, а й технологію. Будь-який житель села може сформулювати запит із технології вирощування, наприклад кролів, риби і т. д. При цьому науковці, технологи, які є фахівцями у даній сфері, можуть їм запропонувати таку технологію.

Інвестиції (пропоную, замовляю). Для залучення важливого, в окремих випадках вирішального фактора організації бізнес-процесу, на сайті виділено розділ «Інвестиції». Раціональним є фінансування програм розвитку місцевості не тільки в ролі меценатства, а й у ролі інвестора бізнес-процесів сталого розвитку громади.

Сьогодні можливо здійснювати поштовий зв'язок, якщо є відділення пошти в кожному населеному пункті. Аналогічно цьому ми пропонуємо програму в першу чергу для роздрібних магазинів. У нас останній пункт отримання товару перед покупцем – це роздрібний магазин. Ми пропонуємо роздрібному магазину репрофілюватися і надавати послугу із сортування товару. Тобто кінцевий покупець у населеному

пункті, зробивши попереднє замовлення на будь-яку одиницю продукції споживання, стає цінним для роздрібною магазину, який розташований поблизу місця проживання клієнта. При цьому роздрібному магазину цікаво і потенційно рентабельно бачити в системі он-лайн того, хто купляє.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Пропонується розробка «економічного фейсбуку». Окрім цього, на запропонованому порталі є можливість замовити, продати, доставити товари послуги, технології, інвестиції, відправити товар із точки «А» в точку «Б». Розроблення даного Інтернет-ресурсу націлене передусім на вирішення соціально-економічних проблем дрібних власників – господарів землі. Селянин може виробити органічну продукцію, однак існують перешкоди на шляху її реалізації. Суспільством сформована така модель сприйняття, за якої пропонує Інтернет-магазин, а не окрема особа. Натомість нами пропонується перенести електронний прилавок для окремої особи. Створивши адресну базу, ми надаємо можливість організувати онлайн-бізнес із необхідними для цього складниками. Для ефективно організації даного процесу в його основу важливо інтегрувати принципи контролінгу.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Руденко М.В. Технології цифрової трансформації сільськогосподарських підприємств. *Агросвіт*. 2019. № 23.
2. Руденко М.В. Проблеми та перспективи використання web-технологій у сільськогосподарських підприємствах. *Економіка АПК*. 2019. № 10.
3. Геоінформаційні системи в агросфері / В.В. Морозов, Н.М. Шапоринська, О.В. Морозов, В.І. Пічура. Київ : Аграрна освіта, 2010. 269 с.
4. Shelenko, D., Balaniuk, I., Sas, L., Malik, M., Matkovskiy, P., Levandivskiy, O., & Humeniuk, M. (2021). Forecasting of net profit and the area of land of private enterprises. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*. Vol. 43. № 4. P. 500–516.
5. Maksymiv Y., Yakubiv V., Pylypiv N., Hryhoruk I., Piatnychuk I., Popadynets, N. Strategic challenges for sustainable governance of the bioeconomy: preventing conflict between SDGs. *Sustainability*. 2021. № 13(15). P. 83–88.
6. Облікова інформація в системі управління підприємством / У.С. Савків, О.О. Григорів, П.Є. Матковський, Ю. Ціжма. *Вісник Прикарпатського університету. Серія «Економіка»*. 2019. Вип. XIV. С. 236–240.
7. Shkromyda V., Gnatiuk T., Shkromyda N. Evaluation of Indexes of Dynamism of Corporate Reputation in Conditions of Behavioral Economy. *Corporate Reputation Review*. 2021. № 17. P. 83–88.
8. Halushchak I., Novosad Z., Tsizhma Y., Zagorodnyuk A. Logistic map on the ring of multisets and its application in economic models. *Mathematics and Statistics*. Volume 8, Issue 4, July 2020, P. 424–429.
9. Перехід-4. URL: <http://perehid-4.com.ua/> (дата звернення: 23.12.2021).

REFERENCES:

1. Rudenko M.V. (2019). Tekhnolohiya tsyfrovoyi transformatsiyi sil's'kohospodars'kykh pidpryyemstv [Technology of digital transformation of agricultural enterprises]. *Agrosvit*, no. 23. (in Ukrainian).
2. Rudenko, M.V. (2019). "Problems and prospects of using Internet technologies in agricultural enterprises", *Ekonomika APK*, vol. 10.
3. Morozov, V.V. Shaporinskaya, N.M. Morozov, O.V. and Pichura, V.I. (2010). Heoinformatsiyeni systemy v ahrosferi [Geoinformation systems in the agrosphere], *Agrarian Education*, Kyiv, Ukraine.
4. Shelenko D., Balaniuk I., Sas L., Malik M., Matkovskiy P., Levandivskiy O., & Humeniuk, M. (2021). Forecasting of net profit and the area of land of private enterprises. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*. vol. 43. no. 4, pp. 500-516.

5. Maksymiv Y., Yakubiv V., Pylypiv N., Hryhoruk I., Piatnychuk I., Popadynets, N. (2021). Strategic challenges for sustainable governance of the bioeconomy: preventing conflict between SDGs. *Sustainability*, vol. 13, no. 15, pp. 83-88.
6. Savkiv U.S., Ghryghoghriv O.O., Matkovsjkyj P.Je., Cizhma Ju. (2019). Oblikova informacija v systemi upravlinnja pidpryjemstvom [Accounting information in the enterprise management system] *Bulletin of Prykarpattia University Series Economics*, vol. 7, no 14, pp. 236-240.
7. Shkromyda V., Gnatiuk T., Shkromyda N. (2021). Evaluation of Indexes of Dynamism of Corporate Reputation in Conditions of Behavioral Economy. *Corporate Reputation Review*, vol. 3, no. 17, pp. 83-88.
8. Halushchak I., Novosad Z., Tsizhma Y., Zagorodnyuk A. (2020). Logistic map on the ring of multisets and its application in economic models. *Mathematics and Statistics*, vol. 8, no. 4, pp. 424-429.
9. *Perehid-4 2019* [Perehid-4 2019]. Available at: URL: <http://perehid-4.com.ua/> (accessed 18 December 2021).